

Asia: VN/23899/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot koskien HE luonnosta

Suomalainen liha-ala (Atria, HK Foods ja Snellman) kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnokseen liittyen.

Suomalaisen liha-alan näkemyksen mukaan maatalouden käyttämiä polttoaineita ei tulisi kansallisella päätöksellä sisällyttää fossiilisen polttoaineen jakelua koskevan päästökaupan soveltamisalaan. Maatalouden kannattavuus ja kansainvälinen kilpailukyky ovat jo nykyisessä toimintaympäristössä vaarassa. Ehdotetun päästökaupan tuomat lisäkustannukset ruoantuotantoon pahentavat tilannetta entisestään, mikä vaikuttaa myös Suomen huoltovarmuuteen ja elintarvikeviennin potentiaaliin.

Päästökaupasta seuraavat lisäkustannukset ovat maataloudelle merkittävät. HE-luonnoksen vaikutusarvio sektorille kohdistuvista lisäkustannuksista on n. 34,8 miljoonaa euroa vuosittain. Arvio sisältää merkittävää epävarmuutta, sillä se on laskettu oletuksella, että päästöoikeuden hinta on 50 euroa. Päästöoikeuden mahdollisen hinnan nousun myötä myös maataloudelle kohdistuvat lisäkustannukset kasvaisivat merkittävästi. Moni päästöoikeuden tulevaa hintaa arvioinut analyysi on päätenyt huomattavasti 50 euroa korkeampaan hintaan 2020-luvun loppupuolella.

Jos maatalouden jättäminen fossiilisen polttoaineen jakelua koskevan päästökaupan soveltamisalan ulkopuolelle on mahdotonta, kuten esitysluonnos tulkitsee, liha-alan näkemyksen mukaan päästökaupan aiheuttamat kustannukset on kompensoitava täysimääräisesti maataloussektorille. Täysimääräisen kompensoinnin myötä Petteri Orpon hallitusohjelman linjausten voidaan nähdä toteutuvan: ”Hallituskaudella ei tehdä kansallisesti sellaisia päätöksiä, jotka lisäävät maatalouteen kohdistuvia kustannuksia” ja ”Hallitus ei lisää kilpailukykyä haittaavaa ylimääräistä taakkaa EU-sääntelyn kansallisessa toimeenpanossa”.

Kuten esitysluonnoksessa mainitaan, direktiivi mahdollistaa hyvitykset toimialoille, jotka sisällytetään fossiilisen polttoaineen jakelua koskevan päästökaupan soveltamisalaan kansallisella päätöksellä. Nämä hyvitykset maataloudelle on toteutettava esityksen voimaantulon yhteydessä.

Säännelty yhteisö

Palaute ehdotetusta säännellyn yhteisön määritelmästä ja veloitteiden siirrosta sopimuksella sekä sääntelyn kohdetta koskevista vaikutuksista

-

Maa-, metsä- ja kalatalous

Miten ja kenelle mahdolliset hyvitykset tulisi toteuttaa erityisesti maa-, metsä- ja kalatalouden toimialoilla?

Maataloussektorin hyvitykset tulee toteuttaa täysimääräisesti ja kohdistaa mahdollisimman suoraan polttoaineita käyttäville tahoille eli maataloille, joille fossiilisen polttoaineen jakelua koskevan päästökaupan aiheuttamat lisäkustannukset toteutuvat.

Hyvitykset tulee toteuttaa mahdollisimman yksinkertaisesti, jotta maataloustoimijoiden kohtaama hallinnollinen taakka ja byrokratia ei kasva entisestään. Hyvitysmekanismi tulisi valmistella nopeasti, jotta sen käyttö ja laajuus on tiedossa ennen päästökaupan käyttöönottoa.

Kuten esitysluonnoskin toteaa, yksi mahdollinen toteutustapa maataloudelle kohdistuvalle hyvitykselle on liittää hyvitys maatalouden energiaverojen palautuksen yhteyteen. Tällöin maatalouden harjoittajalle voitaisiin palauttaa täysimääräisesti päästöoikeuden polttoaineen kustannuksia nostava osuus. Tämä osuus pystytään laskemaan tarkasti, koska palautukset toteutetaan jälkikäteen, jolloin edellisvuoden päästökauppatulot ja maatalouden polttoaineen kulutus on tiedossa.

Energiaverojen palautukseen perustuvan hyvityksen suunnittelussa tulee kuitenkin huomioida myös tilanteet, jossa päästöoikeuksien korkeaa hintaa ei voida kokonaan hyvittää energiaveron palautuksina energiaverodirektiivin minimiverotasojen takia. Näihin tilanteisiin tulisi varautua erillisratkaisulla, jotta täysimääräinen kompensointi voidaan toteuttaa.

Elintärkeän hyvitysmekanismiin lisäksi liha-ala näkee, että samanaikaisesti tulee turvata maatalouden vihreän siirtymän investointitukien jatkuvuus, jotta alan riippuvuutta fossiilisista polttoaineista voidaan vähentää pitkällä aikavälillä. Investointien tukeminen myös vähentää hyvitysten tarvetta tulevaisuudessa.

Liikennesektorin toimijat

Mitä vaikutuksia soveltamisalarajauksella on toimintaanne?

-

Miten mahdolliset hyvitykset niille yritysmuotoisille toimijoille, joiden käyttämä polttoaine tulee soveltamisalan piiriin, voisi toteuttaa?

-

Lahti Risto
Atria Suomi Oy